

Mo nr 3 8 ¼ seland

1642	Elias Eriksson g. Persdotter	från Mo 5
1679	Erik Eliasson Abraham <u>Elias</u> 1674	Bölen 2
1708	<u>Elias</u> Eriksson 1674 -1752 g. Elisabeth Pärsdotter - 1757 <u>Ella</u> 1705 - 1787, 27/5 Erik 1701 Abluna 1703 - 1784 Gertrud 1708 - 1777 Ingeborg 1719	Bölen 1 Vallen 1 Mo 1
1734	Grels Josefsson 1714 - 1770 , 25/2 Gästgivare g. <u>Ella</u> Eliasdatter Dordi 1738 <u>Elias</u> 1736 Grels 1741 - 42 Lisa 1743 - 1787, 18/5 Josef 1746 - 1824 , 4/10 og.	Mo5 Kroknäset Varpsjö Åsele
1787	<u>Elias</u> Grelsson 1736 - 1821 , 23/11, g. 1779 Anna Nilsson 1737 - 1777 , 22/4 g. 1779 Christina Ersdatter 1755 - 1826 , 21/6 Helena 1773 Malen 1780 <u>Elias</u> 1795	Gästgivare Krånge 6 Viken Ramsele Mo 6
1815	<u>Elias</u> Eliasson Bomärke g. 1814 Helena Eliasdatter <u>Anna Lisa</u> 1817 Eric 1820 Stina Cajsa 1823 Helena Magdalena 1827	Gästgivare Vallen 1

Näste ägare blev Nils Nilsson Selin ” Nisse På Märrgård”. Pelle Henriksson har forskat och skrivit en hel del om Nisse på Märrgård som jag skall återge en del av.

Nils Nilsson Selin var född den 5 november 1807 som son till nybyggaren Nils Persson Gåreleselet född 1776 och hans hustru Anna Persdotter född 1776.

Familjen Nils Persson inflyttade till Junsele från Resele 1808, slog sig först ned i Tarsele men då det var allt för frostlänt på denna nybyggarplats flyttade familjen 1810 till Gåreleselet och grundade då denna by. De kom att leva under torftiga förhållanden i synnerhet sedan Nils Persson drabbats av både olycksfall och sjukdom.

Ur en kyrklig räkenskapsbok från denna tid:

- 1819 19 okt. Till Nils Persson i Gåreleselet , som brutit sitt ben, lämnat av prosten 2 riksdaler .
Till samme Nils Persson af kyrkvärden 3 riksdaler.
- 1817 14 dec. Beslutit utdelning till Nils Persson , Gåreleselet 5 riksdaler.
- 1818 20 mars Till Nils Persson Gåreleselet 5 riksdaler.

Enligt församlingsboken avled Nils Persson av kallbrand i såret efter lårbensbrott samt inklämt bråck.

Nils Perssons fick fem barn, dottern Sara som blev nybyggarhustru i Nybäck Öfvra, sönerna, Lars som en tid bodde och tjänade dräng hos Per Salomonsson Modin, Lars slutade sin jordevandring som bonde i Långvattnet 1886 efter att ha avverkat tre äktenskap, samt Nils som kom att få smeknamnet Nisse på Märrgård och det är om honom jag skall nu berätta.

Nils kom till Mo några och tjugo år gammal som dräng hos gästgivaren Elias Eliasson och hans hustru Helena. Under hans tjänst hos Elias är inte hans tillvaro så märklig, dagens enahanda i jordbruket, emellanåt avbrutet av gästgivar-skjutsar mellan skjutshållen och en hel del uppdrag som den late Elias inte ville omaka sig med.

Av bevarade gästgiverirapporter framgår att årslönen var i knappaste laget, 15 riksdaler, samt några klädespersedlar.

År 1837 gifte han sig med gästgivarens dotter Anna Lisa Eliasdatter född den 8 november 1817. Nu blev Nils en familjemedlem, en mera aktad man än han tidigare varit. Han blev intressent i Mo bys pampigaste gård som ligger mitt i byn, intill allmänna vägen till lappmarken.

Några så kallade sötebrödsdagar blev det sannolikt inte. Svärfar Elias var snål och gnidig och fodrade oupphörligt utökning av den odlade markarealen, detta för att få så stort hemman som möjligt till den stundade lagaskiftesförrättningen. Detta med gnidigheten har också bekräftats av Johan Danielsson i Mo som i många år innehade drängtjänst hos Elias. Alltsom oftast tog han en tilja mark av grannen vid plöjningen. Bönderna i Mo hade sin åker i små tegstycken spridda över hela fältet som låg inom byhagen. Nils hade det svårt med att försörja sin familj så länge han bodde inhyses i svärfarsgården.

Den 20 juni 1831 samlades Mo-bönderna till ett sammanträde i Mo gästgivargård för en första handläggning inför den stora förrättning som det beslutade laga skift innebar för dem som ägde hemman. Att göra rätt för var och en blev tydligen en grannliga uppgift för lantmätaren J. P. Omberg som var tillförordnad ordförande och förrättningsman. Inlagor, besvär till högre myndigheter o.s.v. samlades i stora högar av handlingar och så det som vida överträffade mängden av dessa klagoskrifter, grälen, processerna vid tingen, sabotage i det praktiska arbetet, bland annat tände man på skogen mellan Mo och Kvarnå och det brann ända upp till Holgsjön m.m. Det tog en rundlig tid att fördela de 65 seland mark som hörde till byn sedan 1500-talets första år.

Men trots allt skred arbetet att fördela byn i större skiften sakta men säkert framåt. Rågångar och ägogränser som av ålder hävdats blev ogiltiga, de små spridda åkerlapparna var genom en linje på kartan helt plösligt försvunna och istället kom breda långa skiften med både skog och åker. Men i flera fall låg den månghundriga gården där flera generationer i släkten bott och verkat - på en bygrannes skifte.

Redan i slutet av 1830-talet var skiftesdelningen så långt kommen att varje bonde visste vilket storskifte han skulle i framtiden bli ägare till.

Hemmanet Mo nr 1 (Märgård) som legat öde sedan 1815 då bröderna Jon och Salomon Abrahamsson delade och flyttade från det anrika Märgård med ett antal av de många byggnaderna och slog sig ner dels på den plats där Karl Fredriks-gården kom att ligga och blev gästgivargård, (Salomons gård blev byggd på den plats där jag nu bor, LMs anm.)

För att utrymmet skulle bli större inom byns inhägnade åkermark försvann det gamla gästgivarhemmanet Mo nr 3 och Elias Eliasson erhöll nu i utbyte Mörrgårdshemmanet som låg med sin mark på båda sidor om Mörrgårdsbäcken.

1842 uppförde Elias en gård på den plats där Birgit Selins hus byggd år 1881, nu ligger.

Före lagaskiftesdelningen fanns ett område om c:a 1,1/2 tunnland åkermark som benämndes "Pål- Grels gårdan", nedanför Elias gård. Pål Grelsson var son till Grels Grelsson som i sin tur var son till Grels Larsson, från vilken nuvarande Per Salomons-släkten härstammar. Men år 1613 hände det olyckliga. I skattelängden för detta år kan man läsa följande kantanteckningar: "Pål Grelsson är så fattig och arm att han inte kan erlægga någon skatt - då floden tagit hans gård". - Denna anmärkning skall tolkas så att ån översvämmat hela hans odlade jord med följd att all skörd uteblivit. Den så hårt drabbade Pål flyttade från Mo men enligt 1615 års skattelängd är han då bosatt i Vallen och erlägger nu - skinnskatt.

Pål Grels gårdan brukades sedan gammalt av gästgivarna i Mo och Elis uppförde där en mindre gård och dit flyttade som mycket ung Elias son Eric Eliasson-Ljunglöf gift 1858 med Märta Johanna Grundström syster till klockaren Olof Peter Grundström i Mo.

År 1847 vid ett sammanträde enades Möborna om det stora företaget att flytta merparten av byns åbyggnader till de nya ägoskiftena. Enligt vad som framgår av längder och övriga handlingar gick Möborna till detta stora husflyttningsföretag med verklig noggrannhet. Alla rivnings- och återuppbyggnadskostnader antecknades och slutsumman av det hela fördelades mellan berörda åbor efter en på nyttan framräknad förmån, överfört i reda penningar.

Som tidigare anförts tilldelades gästgivare Elias Mörrgårdshemmanet som nu fick Mo nr.3. Svärsonen Nils Nilsson köpte av sin svärfar en ägostyckning omfattande åkerjorden och den urgamla gårdstomten mellan viken och bäcken. Gästgivarens son Eric erhöll en avstyckning som sedermera kom att få benämningen "Jannes torpet" som numera ägs av Anna Lena Johansson.

Åbyggnaderna på "Påls -Grels gårdan" flyttades till det numera så kallade "Jannes torpet" och dit kom nu sonen Eric Eliasson med sin hustru Märta Johanna Grundström. De gift sig 1852 och vid Eriks död den 28 juni 1856 hade dom två döttrar Anna och Helena Johanna. Båda blev gifta med inflyttade Värmlänningar. Anna med Johannes Salomonsson. De bodde först i Kvarnå men efter Helenas död, hon var gift med kommunalnämndsordföraren Svedberg, de var barnlösa, flyttade de till Helenas gård i Forsmo. Makarna Salomonsson slutade sina dagar i en gård i Krånge.

Det framgår tydligt av bevarade brev och handlingar att gästgivare Elias tog sonens hastiga död mycket hårt och bekymren kring gårdsflyttningen tyngde. Han ville själv flytta gården men nekades av Möborna. De anade att flyttningskostnaderna då skulle bli allt för höga. Efter flera sammanträden blev det beslutat att "flyttningskommitten skulle ombesörja flyttningen.

Gästgivargården var byns största gård. Rymlig med varmbonade rum i både nedre och övre våningen samt med en förstukvist som förde tanken på ett herremanshus. Två skorstenar med fyra öppna spisar och tre kakelugnar sörjde för värmen när kyla och ruskväder satte in. Den var uppförd 1814 av Elias Eliasson medan de två övriga byggnaderna jämte uthusen var uppförda av Elias far gästgivaren Elias Grelsson 1769. Alla husen samt den pampiga stenkällaren, plockades sönder, flyttades och återuppbyggdes på Mörgård.

Allt detta arbete kostade givetvis mycket pengar. Bykassan bidrog med 1000 riksdaler men det förslog inte. Elias måste sälja bort större delen av hemmanets skog. Ja så mycket att han anmäldes för skogsskövling. Ett dokument därom säger att det "knappat fanns skog för

husbygge på gästgivarens mark närmast byn.” I detta svåra läge fattade han ett desperat beslut. Han utlyste hemmanet på offentlig auktion. Försäljningen tog nio timmar enligt ett protokoll och när på kvällen klubban till sist föll för högsta budet, 3000 riksdaler, var Per Johansson från Fransåsen ägare till Märrgårdshemmanet. Elias och hustrun Helena hade vid överlåtelsen av ägostyckningen till Nils Nilsson förbehållit för återstående livstid bostad och födoråd i naturprodukter.

Sedan Nils bosatt sig på Märrgård hyste han en förhoppning om att få övertaga socknens gästgiveri men därav blev intet. Han lyckades inte få de rekommendationer som erfordrades. Han var till sin läggning alltför vårdslös och obeständig. Men en skjutsstation fick han hålla så länge han levde.

Nils och Lisa fick fyra barn.

Anna Magdalena född 1838 gift med Josef Danielsson Eden.

Vendela Augusta född 1840 gift med Erik Danielsson Östansjö Eden.

Nils Peter född 1842 gift med Margareta Elisabet (Greta Lisa) Molin

Elias Viktor född 1856 gift med Sara Andersdotter Rucksjöliden.

På gården som Elias uppförde 1842 satt nu ägaren till Märrgårdshemmanet Per Johansson med sin familj men som bonde i Mo blev tiden kort. Tre år efter inflyttningen avled hustrun och Per flyttade tillbaka till Fransåsen sedan han dessförinnan sålt hemmanet jämte hälften av dess åkerjord som han förvärvat, till Värmlänningen och nybyggaren Per Jönsson i Forsmo. Denne bosatte sig inte i Mo utan såld hemmanet till Josef Danielsson i Eden. Denne avyttrade det också och nu under ett fåtal år hamnade det i flera olika köparens händer tills Fredrik Henriksson Molin förvärvade det 1868.

Då Nils Peter Selin och Margareta Elisabet (Greta Lisa) gift sig i juli 1871 fick de gemensamt i brudgåva hälften av hemmanet och flyttade in i den gård som varit öde sedan Per Johanssons tid. Givare var brudens far Fredrik Henriksson Molin.

Det var skrivet ett märkligt förbehåll i Nils Nilssons köpekontrakt om ägostyckningen: ” när båda makarna avlidit skulle ägostyckningen återgå till hemmanet”.

Så blev också fallet förre gästgivaren Elias Eliasson avled den 1 sept. 1866 och hustrun Helena den 18 maj 1870.

Epoken gästgivare i Mo med namnet Elias med början på 1600 - talet , då gästgivarlängden dokumenterar: ”Erich Eliasson gästgivare och bonde på hemmanet nr 3 i Mo 1663 - 1700 - var tillända

Nils Nilsson Selin förolyckades genom drunkning då han i båt rodde över älven vid Osele den 28 sept. 1875. Efter hans död flyttade Anna Lisa till föderåstugan där hon bodde till sin död den 8 mars 1893 , i en ålder av 76 år.

Mo i Junsele den 1 jan. 1981.

Pelle Henriksson.

Nils Nilsson Selin ”Nisse på Märrgård”, var nu inte enbart hemmansägare utan han var även postbärare och dödgravare. På äldre dar gick han med post från Sollefteå till Resele, Ådalsliden och Junsele, Från Junsele gick han över skogen till Ramsele, och sedan efter Faxälven till Sollefteå igen. Han gick inga regelbundna turer, och stötte han på något kalas eller bröllopfester vägen, stannade han och deltog.

Delning av hemmanet

År 1871 fick, som jag tidigare nämnt, Nils Peter Selin och Greta Lisa halva Mörrgårdshemmanet i bröllopsgåva, vi följer först den halvan av hemmanet för att se vad som har hänt under dessa 127 år fram till idag.

Enligt förteckningen över innevånarna i Mo år 1900 hade Nils och Greta Lisa fem barn , barnen :

Vendele Helena född 1877.

Petrus Leo född 1882, gift med Gertrud Kajsa Eriksson från Sunnansjö.

Nils Fredrik född 1884, gift med Edit Margareta Östensson född 1894 från Mo, hennes far var skomakare.

Margareta Petronella född 1873

Elisabet Kristina. född 1875, gift med Henrik Henriksson ”(n.Lillhink å a Lillhinkelisa)”

Nils Petter Selins fäbod var belägen på gårdens mark vid Husmyrrået, ett område mellan Sjörbäcksberget och Lövåsen. Nils Petters dotter Helena (Elna) var bopiga.

Mo 3:29, utstyckades redan år 1906, som föderå till Nils Petter och Greta Lisa. Hemmanet ägdes då av bröderna Nicke och Petrus. Några år senare närmare bestämt år 1919 sålde Nils Petter och Greta Lisa torpet till sin måg och dotter, Henrik Henriksson (Lill Hinke) och Elisabet Kristina, som i sin tur sålde till Jon och Anna Nyman år 1930, sedan 1974 är Jon och Anna Nymans dotter Iris Moström ägare och torpet nyttjas som fritidsbostad. Idag ägs torpet av Iris dotter Kersti.

Hemmanet delades nu mellan bröderna Petrus Mo 3:11 och Nils (Nicke) Mo 3:10

Nicke och Edit stannade på hemgården **Mo 3:10**, Nicke som var en stor och kraftig karl arbetade på jordbruket och i skogen medan Edit skötte ladugården (som var vanligt att frun i huset gjorde på den tiden) och hemmet och sommartid var det ju även arbetet med slåttern. Nicke och Edit fick åtta barn:

Berta född 1914, gift med Gustaf Adolf Östlund Krånge.

Karl född 1917, drunknade i Mörrgårdsviken 17 år gammal.

Erik Otto, född 1919 ogift.

Disa Margareta född 1920 gift med Norberg

Gösta född 1923, gift med Birgit Henriksson

Göta född

Anna Lisa född 1929

Ulla född 1931

Gösta och Birgit övertog gården, Gösta var rörmockare och senare kommunalanställd vaktmästare, de fick en dotter, Kajsa
Gösta dog endast drygt 50 år gammal.
Birgit bor på gården.

På Birgits gård fanns en björk där ordet "lappgrav" var inristat. Björken höggs tyvärr ned så sent som 1996. Pelle Henriksson skrev så här om händelsen i - Ur Junselebygdens historia- under signaturen "Heron".

Lappgraven i Mo.

Intill vårt århundrade innehade kyrkan en säregen maktställning gentemot allmogen, vilken var baserad på ett otal lagar och förordningar. Denna dominerande kyrkliga makt har följt med genom århundrandena intill vår tid. Vi känna ju till alla de kyrkliga straff som kunde drabba den brottslige syndaren, det blev i svårare fall bannlysning, stockstraff, kyrkoplikt m.m. Men det var inte blott i livet som kyrkans straff drabbade den brottslige, även efter döden kunde straffet komma från jordiska domare. Det säger oss förordningen om att en självspillning icke fick ligga i vigd jord. Hans vilorum förlades utanför kyrkogårdsmuren och ingen präst fick viga hans stoft till den ro han så innerligt åstundade.

Ett kort stycke från gamla kyrkogården i Mo by står en gammal vresig björk i en lövskogsdunge, i vars vita näver ordet "lappgrav" står ristat. Den historia som är förknippad med denna självspillnings grav skall jag söka berätta.

- Det hände för länge sedan, år vet ingen. Den okände lappmannen, ty namnet har fallit i glömska, var en rik och fjällets son som ägde många renar. Han vandrade, liksom hans fäder gjort, med sin hjord när vintern kom ner till skogslandet från fjället där ulvar och snöstormar då började hota hans egendom. Han satt då med sina fränder på huk på lappars sätt i de rymliga köken i stugorna i byn, där spinnrockar surrade och vävstolarna entonigt dunkade. Än köpslog de om de feta höstrenarna med husfadern, än berättade om möten med björn eller ärkefienden vargen. Han var fjällets frie man. Och när det led mot vår, då vinden kom från sunnan och kändes len, drivan började smälta och isarna började få förrädiska blåa fläckar, då drog han åter mot fjälls, till sitt rike, till vidderna. Så gick tiden, år lades till år och nu var det höst, med stundande vinter. Om några dagar skulle färden till skogslandet ske, hjorden på fjället skulle samlas ihop, till mångmilaresan. Då hände det som stått skrivet i ödets hävder. Snöstormen bröt lös över fjället. Det var som om alla makter drabbat samman. I väldiga moln kom yrsnön svepande över fjällplatån. Det brusade, sjöd, dånade som av åskor. Det var ett inferno. Aldrig kan en människa behålla vettet när hon upplever slikt. I rasande fart drev ovädret hjorden. In sikten förde dem mot skyddet, skogsbältet i fjälliden. I ett fruktansvärt virrvarr gick den vådliga färden, skulle de ledas rätt eller skulle de möta undergången i fjällstupet. Gud, vad människan är svag inför naturens raseri. En snöstorm i fjället. En tragedi. Vad mer? Allt hände i en fruktansvärd snöstorm då en förtvivlad lappmans ångestrop drunknade i stormens dån över öde viddar. - Den hösten kom inte vår lappman till byn vid älven som en rik och ansedd fjällets son. Han kom till de grå stugorna virrig, utfattig, folket kände medlidande med honom när han osammanhängande förbannade den hemska stunden på fjället och gav honom mat. Den frie mannen var slagen. Han irrade omkring, han är vetlös sade folket i byn och ruskade på sina huvuden, han fick hållas, "toklappen".

- Älven gav honom till sist ro, nu var han blott en självspillning som jordades i en björkdunge på min modernegård och en gammal böjd gumma läste "Fader vår" vid hans grift.

Heron.

Petrus och Kajsa som ärvde **Mo 3:11**, den andra fjärdedelen av Märrgårdshemmanet bosatte sig längre ner mot åkern väster om Märrgårdsbäcken mitt emot kyrkogården.

Petrus som ansågs som lite klurig fick utbildning för att sköta råoljemotorn som installerades i den nya sågen som byggdes 1914 - 1915. Det blev bara två år, eftersom byn blev elektrifierad 1916 och det köptes en 20 hästars elmotor som fungerar ännu.

Petrus och Kajsa fick en son Hilding född 1919.

Hilding gifte sig med Maj Britt från Kramfors.

Hilding och Maj Britt fick också en son, Gunnar som dog, endast 20 år gammal.

Sedan Maj Britt blivit ensam efter Hildings död, flyttade hon till Krånge, hon sålde nu sin fjärdedel av hemmanet till Sune och Annebritt Larsson som sedan tidigare är ägare av halva Märrgårdshemmanet. Idag ägs gården av Anders Palmén, som bor där med sin sambo och deras två barn. Skogen som tillhörde Mo 3:11 ägs idag av Per Erik Hermansson.

På åkern mellan Birgit Selin och Olga Rönnberg låg ett så kallat parhus, där bodde och verkade i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet Skomakare Hans Östensson men i kyrkböckerna från år 1870 kan vi läsa att i samma hus bodde bagare Axel Wiström från Örebro han var gift med Kajsa Danielsdotter antagligen en syster till "Lillkajsa" som bodde på backen öster om Lennart Selin. det är om denne bagare Wiström som jag skall återge en historia som Pelle Henriksson berättade och som Gunnar Selin spelade in.

Det var bra tider i skogen och gott om arbete, det kom värmlänningar, dalmasar, finnar och norrmän det var liv och rusch både i arbetet och på fritiden. I det hus som jag tidigare nämnt drev Wiström bageri, han sökte nu tillstånd hos kommunen om att få öppna en nykterhetssalon för servering av bland annat alkoholsvaga drycker, men han blev nekad av kommungubbarna som nog befarade att det skulle bli en lönnkrog, prästerna hade ju varit bekymrade över ungdomarnas leverne redan tidigare. På den tiden fanns inte mindre än 6 st. fjärdingsmän i Junsele och enligt sockenprotokoll, skrevs det till landshövdingen om att man från myndigheters håll måste hjälpa till med den oordning som blivit följden sedan trävarubolagen etablerat sig och tagit hit en massa folk från övriga Sverige, Norge och Finland.

I pastor Salomon Sundins ämbetsberättelse från 1867 kan vi läsa:

"Rörande sedligheten i församlingen måste med sorg omtalas, att före prostvisitationen den 13 december 1849, sedligheten synnerligast ungdomen å manssidan var högeligen taddelvärd medelst sabbatens ohelgande genom spel och dans, lönnkrogar superi och ynglingarnas skojande lefnadssätt om söndagsnätterna, varningar aktades icke, men vid nämnda prostvisitation började småningom genom de allvarligt gripande varma föreställningar Herr Kontraktsposten Runsten såsom visitator lade på allas hjärta, började osederna småningom mer och mer avläggas."

Senare i samma ämbetsberättelse kan vi läsa följande:

"Herr Visitors öma åtvarningar för överhandstagande osedlighet, har en tid med glädje förnummits ett önskvärt gott förhållande, men alltför beklagligt, på senare tid tycks de förra osederna börja hyllas genom lönnkrögeri, lekstugors anställande och otukts synder. Då olyckliga orsaker härtill, vågar man tro, måste sökas däruti, att genom den årligen tilltagande trävaruavverkningen, församlingen blivit översvämmad av en mängd utlänningar av olika tänkesätt och böjelser, ifrån Norge, Finland, södra och norra Sverige varigenom otuktsgräset börjat rota sig och fördärva den goda säden".

Axel Wiström brydde sig inte om det svar han fått, utan han öppnade en regelrätt krog och där blev det ett tillhåll för alla dessa människor med festande och slagsmål.

En dag då det var fullt festande kom det tre män och gick från kyrkan mot krogen, en finne som hette Östensson hade varit i bråk med dem tidigare, han kände sig hotad, tog ett gevär som hängde på väggen och sprang emot dem och ropade att dom skulle stanna, två av dom stannade medan den tredje fortsatte emot Östensson som då sköt. Östensson slängde bössan och sprang, han genade förbi Nils Peter som stod på gården, som såg hur han försvann ner mot bäcken. Finnen som blev skjuten drogs in på logen som tillhörde Nils Peter, där blev han på uppmaning av fjärdingsmannen i byn, som utredde mordet, att tillsammans med Abraham Molund (djurläkarn) obdusera finnen, man kan tänka sig hur det såg ut när dom två bonngubbarna låg på knä och skar i finnen i det halvmörke, som det är i en loge. I varje fall kunde dom konstatera att tre hagel hade gått in i hjärtat. Östensson som sköt blev senare fast och dömd för mordet.

Det var efter den händelsen som sockengubbarna skrev till landshövdingen och bad om hjälp.

Mer om denna historia finns under rubriken: [Historier från Mo by](#)

Så till den andra halvan av hemmanet för att se vad som har hänt där.

Fredrik Henriksson dotter och måg, Helena och Erik Nilsson från Ulvik köper halva hemmanet år 1872 av Nils Selin och Anna Lisa Elidotter

Avskrift av köpekontraktet.

Härmed gör jag med min hustru Anna Lisa Elidotter råd och samtycke v??erligt, det jag till bonden Erik Nilsson och hans Hustru Helena Molin ulvik av samma socken, upplåter och försäljer mitt i Mo by egande skattehemman under no. 3 om 4 178 seland, hus och jord samt del i fiskesjögar, såg och qvarn, emot en av oss emellan öfverenskommen köpesumma tretusen femhundra riksdaler riksmünt jemte föderå och andra vilkor nemligen: Till lifstids husrum aftages, en stugu byggning sex knytt, en stall, ett härbre, en mindre tröskloge alla sör på gården, jemte andel för eget behof i qvarn, bostuga, bakstuga källare och brunn, årlig föda för tvenne mjölkkor, tre st. får tre st. getkreatur som af hemmens åboenvårdas, vallas och skjötas såväl sommar som vinter som sina egna. Fem tunnor strid och en tunna lätt korn, en half dels tunnaråg, två tunnor potaties, en fjärdedels tunna strömming, en åttondels tunna salt, ett lispund salt, ett lispund fläsk, ett tredjedels kokkreatur till slakt, sex ???, ? utsädesjord för en half kanna linfrö där hemmansegaren sjelf har sitt utsäde, samt den nu befintliga åkerteg som är vid badstugan aftages för båda vår lifstid som bör af hemmansegaren årligen begödsas, jemte hemforslad ved samt skjuts fram och åter på alla de nödiga resor som påkallas. En vallmars klädning, ett par strumpor, ett par vantar af ull vart fjärd år till mannen, samt rättighet till fiske årligen, och när vi säljare blifverså orkeslösa att vi ej äro i stånd att skjöta oss sjelfva skall hemmansåboen på sin egen bekostnad ansvara densamma, men när en af oss med döden afgår förfaller helften af kokkreaturen, spannmål, strömming, fläsk, salt och slag, jemte när mannen är död förfaller de aftagna vallmarskläderna, Hemmanet får tillträdas den förste nästkommande maj detta år, och köparen skall genast erlägga ett tusende niohundra femtio riksdaler riksmünt, som nu genast af mig qvitteras, och återstoden nästkommande år 1873. Sålunda afhända vi oss säljare till köparne att och sina efterkommande få ostört för framtiden utan klander från vår och våra arfvingars sida det samma fritt område och fritt disponera. Säljaren förbinder sig till köparen aflemna alla till hemmanet hörande handlingar. Sålunda öfverenskommit i vittnes närvaro som skedde i Junsele och Mo den 15 april 1872.

Med föregående kontrakt förklarar vi oss efter moget betänkande till alla delar nöjde, samt utfäster oss att detsamma efterlefa och uppfylla dag som ofvan.

Vittna:

*N.A. Stenmark
Anders Eliasson*

Säljare:

Nils Selin Anna Lisa Eliasson (bomärke)

Köpare:

Eric Nilsson Helena Molin (bomärke)

År 1880 såldes gården till Johan (Janne) Johansson han var gift med Magdalena Danielsdotter som kom från Långvattnet, hon hade en son tidigare som hette August Näsström. Han fick nu av köpa hemmanet av sin mor och styvfar.

August Näsström var gift två gånger , första giftet var med Ulla Henriksson Molin dom hade en dotter, Sofia, gift med urmakare Erik Jonsson.

Andra giftet var med Kajsa Johanna Åkerstedt, född 1874.

August och Kajsa fick sex barn:

Hilma Elvira född 1900 (mor till Stig Grybe)

Johan Hilmer född 1901

Hilda Augusta född 1902

Hildur Johanna född 1904

Helga Marietta född 1906

Svea Elida född 1912

August sålde hemmanet omkring år 1902 till Sandö sågverks AB.

Hilmer berättar för min far att han mindes när dom flyttade därifrån. Gubben Nord kom en dag på Märgårdsvikens is dragande på en stor kälke som dom lastade hela bohaget på .

Sedan fick dom flytta till Nords torp, Nord hade själv byggd ett hus nere vid älven, han var färgkarl på färgan vid Stennäset.(August och Nord var svågrar i Augusts första gifte.)

År 1907 började min far (Jon Molin) skolan på Märrgård som då var inhyrd i östra köket, vi satt på långa bänkar som räckte från vägg till vägg. Även barn från Krånge och Lillegård gick sin första klass där berättade han.

Karl Johansson bodde i västra köket tillsammans med sin hustru Sara Magdalena

Johannesdotter hon var dotter till Janne som tidigare varit ägare till Märgård och alltså halvsysster till August Näsström, Karl och Sara var antagligen arrendatorer. De hade många barn de flesta dog i tbc. endast två klarade sig - en fattigdom utan like. Karl Johan som han kallades, gick mest i skogen med bössan.

I kyrkboken från 1910 kan vi läsa att Karl och Sara har åtta barn:

Hilding född 1899

Johan Artur född 1901

Anna Attalia född 1902

Erik född 1904

Dagny Kristina född 1906

Ida Magdalena född 1906

Karl Evert född 1907

Olga Margareta född 1909

Senare utstyckades jorden och gården som August och Kajsa Näsström fick återköpa för en dryg penning. Men inte den här gången heller gick det bra utan han blev åter lagsökt och ägostyckningen blev utlyst till auktion. Min far Jon Molin åkte då ner till Härnösand och löst in den. Hans broder, Bror bosatte sig nu på Märgård , Bror gifte sig med Ester Rönnberg och dom fick två pojkar Ture och Karl Erik, dom brukade jorden och levde på Märgård i c:a 40 år, varefter han sålde gården till Sune och Anne Britt Larsson, nya ägare av ägostyckningen är Anna Wiklund och Sebastian Eriksson

Sune och Anne Britt har dessutom köpt tillbaka östra skogskiftet som August N. sålde till Sandö sågverk AB, även en fjärdedel av den halva som gavs bort i brudgåva 1871 , den del som ägdes av Petrus Selin ingår numera i ägorna. Sigvard Molin ägare av Mo nr 6 sålde sitt östra skogsskifte till lantbruksnämnden och några år senare fick Sune och Anne Britt köpa det eftersom det inte ingick någon skog när dom köpte och bosatte sig på Märgård. Sune och Anne Britt har även köpt åkerjorden , från prästbordets skifte , Mo nr 7, som numera ingår i Märgårds ägorsom idag ägs av Anna Wiklund och Sebastian Eriksson.

Under årens lopp har en hel del torp och tomter blivit utstyckade från Märgårdshemmanet Mo nr 3: Nuvarande ägare är: Anna Britt Eriksson, Lennart Selin, Yngve Eriksson, Nicklas Löfgren, Bertil Grön, ”Jannes torpet , Olle Kallin , Birgitta Sandström, Essy Kallin och Mats Forsberg, dessutom har utstyckats myrodlingar på Övermyran och Böles myran

Gårdens fäbod var en av dem som bönderna i Mo arrenderade på Bredvattnet, Hilma Näsström/Grybe var gårdens bopiga.